

MOZIOA

Zaintza duin eta unibertsalak bermatuko dituen Sistema Publikoaren erakundetze berri baten alde

EAEen Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legeak Gizarte Zerbitzuetarako eskubidea eskubide subjektibotzat aldarrikatu zuen, herritartasunari dagokion eskubidea den aldetik. Baina, errealitateak agerian utzi du helburu hori ez betetzeaz gain, lurraldeen arteko eta lurraldeen barruko desorekak eta desberdintasunak eta, ondorioz, pertsonen artekoak, murriztu beharrean, areagotu egin direla azken urteotan: prestazio eta zerbitzu publikoen estaldura gutxitu da eta hauek eskuratzea eragozten duten oztopoak ez dira ezabatu.

Ohiko zaintza-sistemek gainbehera nabarmena izan dute eta erakundeek ez dute beharrezkoak diren erantzunik eskaintzen euskal gizartean sortzen ari diren zaintza beharrei. Ondorioz, egungo zaintzak desegokiak, eskasak, prekarioak eta desberdintasun sozialen sortzaileak dira eta ez dira libreki aukeratuak. Egun, Zaintzak gurean era eskas, sexista eta merkantilista batean ebazten dira.

Zaintzen antolaketa gaur egun ezagutzen dugun moduan ez da jasangarria. Biztanleriaren zahartzearen ondoriozko desoreka demografikoak zaintza lanak areagotu ditu, eta are gehiago areagotuko ditu etorkizunean. Zaintzaren krisi sakon batean murgildurik gauden honetan, zaintza beharrezkoa den ondasun unibertsal bezala onartu, zaintza lanak familia eremutik atera eta emakumeon bizkarretik kendu eta zaintzen duten erakundetze berriak sortzea da herri bezala dugun premia handienetako bat.

Horrela, ezinbesteko gertatzen da zaintzen demokratizaziorako bidean jauzi bat eman eta Gizarte Zerbitzuen Legean aurreikusitako Zaintza duin eta unibertsalak bermatuko dituen Sistema Publikoaren erakundetze berri bat; gizarte zerbitzuei dagokionean herritarrentzako publiko bakar izan beharko dena eta, horrekin, zaintzak baloratu, aitortu eta konpentsatzeko prozesua abian jartzea.

Zaintza sistema publiko komunitarioa eraikitzeko, behetik gora egiten den prozesu baten beharra daukagu, eta horretarako eztabaidaguneak, ezberdinen arteko harreman espazioak eta kontsentsuak topatzeko borondatea ezinbestekoak dira. Esaten denaz gain, egiten den moduak izugarrizko garrantzia du honelako herri erronka baten aurrean.

Kontziliazioerantzukidea da, batetik, pertsonen betebeharrak eta beharrezkoak, familiar eta profesionalei erantzuteko orduan bidezko oreka lortzeko xedea duten neurrien multzoa eta, bestetik, zaintzak berrantolatuz inplikaturako eragile guztiek, gizonak, erakunde publikoak eta enpresek, beren erantzukizunak beren gain har ditzaten bultzatuko diren neurrien multzoa.

Kontziliazioerantzukidearen bidez, lan horren ardura ez zaie egokituko nagusiki emakumei, eta lanaren gaur egungo banaketa desorekatua zuzenduko da, zeina emakumeek bizitzako hainbat esparrutan jasaten duten desberdinkeria- eta diskriminazio-egoera estrukturalaren oinarrian baitago. Alde horretatik, euskal administrazio publikoek bizitza pertsonala, familia eta lana uztartzea erraztu behar

dute. Horretarako, alderdi hauek sustatuko dituzte: ordaindu gabeko etxeko lan eta zaintza-lanetan gizonak erantzukide izatea; enplegu-egiturak bizitza pertsonalaren eta familiaren betebeharrak eta beharrezkoak egokitzea; zaintzen hornidura unibertsala eta publikoa izatea; prestazio ekonomikoak eta neurri fiskalak prestatzea, eta delako helbururako egoki irizitako beste edozein neurri.

Balorean jartzen dugu gaiaren inguruan lanean aritu den eta badabilen mugimendu feminista, sindikatuak, eragile sozial ezberdinak eta hirugarren sektorea. Guztien hausnarketa, ekimena eta proposamenak ezinbestekoak dira prozesu honetan. Besteak beste, balorean jarri nahi dugu elkarlanerako helburuz sortu den dinamika mobilizatzailea, zeinak greba feminista orokor baten bidez zaintzen krisia mahaigaineratu eta aldaketarako erronkak norabidetu nahi dituen.

EAEko Berdintasun Legearen erreformak dakarren bezala, "Pertsona guztiek zaintzak jasotzeko duten eskubidea bultzatuko da, zaindutako pertsonen autonomia sustatzen dela bermatuta eta emakumeek eusten dituzten familia-oinarriko zaintza-ereduak ez erreproduzitzea lehenesten duten neurriak abian jarrita". Honetarako, besteak beste "Euskal botere publikoek zaintzen hornidura unibertsala eta publikoa sustatu behar dute, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren eta zerbitzu eskuragarri, malgu, kalitateko eta eskuraerrazen bidez, autonomia funtzional nahikoa ez izateagatik eguneroko jardunetarako beren kabuz baliatu ezin diren pertsonen zaintza-beharrizanei erantzuteko. Hori guztia zaintza profesionalen sektorean lan-baldintza duinak bermatuz egingo da".

Hori horrela, Amasa-Villabonako Udaltzaren honako eskaera luzatzen die, zaintza arloan eskuduntza nagusiak dituzten Eusko Jaurlaritzari eta EAEko herrialdeetako Foru Aldundiei:

Euskal ongizate Estatuaren egiazko zutabe izango litzatekeen zaintza duin eta unibertsalerako eskubidea bermatzeko erakundetze publiko berri baten sorrerarako prozesua abiatzea.

Prozesu horretan jorratu beharreko elementu edo zutabe nagusiak hauek lirateke:

- Euskal Gizarte Zerbitzuen Sistemaren aurreikusitako zaintzara zuzendutako prestazio eta zerbitzuen berdefinizioa gauzatu behar da. Prestazio eta zerbitzu horiek garatzeko eta horien sarea lurralde osoan hedatzeko egin beharreko inbertsioak ere argi definitu behar dira.
- Zaintzak ezin du negozioa izan eta Gizarte Zerbitzuen desmerkantilizazioa eta zaintza sektoreko lan baldintzak duintzeko prozesua abiatzea ezinbestea izango da.
- Gizarte Zerbitzuen doakotasuna bermatzeko prozesu graduala abiatu behar da.
- Zerbitzuen finantziazioaren inguruko eztabaida ireki beharko da.

AMASA-VILLABONAKO EH BILDU UDAL-TALDEA

Amasa-Villabonan, 2023ko azaroaren 21ean.